

Vragen IAK bij internetconsultatie AMvB Versterking gebouwen Groningen

1. Wat is de aanleiding?

Als gevolg van de gaswinning in het Groningenveld treden aardbevingen op. Door de aardbevingen voldoen sommige gebouwen in Groningen niet aan de veiligheidsnorm. Dit heeft ingrijpende gevolgen voor de bewoners van Groningen.

Het kabinet heeft in 2018 besloten de afweging over de hoogte van de gaswinning uit het Groningenveld, het afhandelen van schade en bouwkundige versterking in publieke handen te nemen. Het beëindigen van de gaswinning in Groningen is in oktober 2018 geregeld met de Wet van 17 oktober 2018 tot wijziging van de Gaswet en van de Mijnbouwwet betreffende het minimaliseren van de gaswinning uit het Groningenveld (Stb. 2018, 371). Deze bevoegdheid om te bepalen hoeveel gas de NAM wint, ligt bij de minister van Economische Zaken en Klimaat. De publieke afhandeling van het schadeherstel is vanaf 1 juli 2020 geregeld in de Tijdelijke wet Groningen. Op dit moment ligt het wetsvoorstel dat de (publieke) versterking van gebouwen omwille van de veiligheid in Groningen regelt voor in de Tweede Kamer (hierna: het wetsvoorstel). Dit ontwerp van een algemene maatregel van bestuur (amvb) is een uitwerking van het wetsvoorstel en bevat uit het wetsvoorstel voortvloeiende lagere regelgeving. De regelgeving spitst zich specifiek toe op de uitwerking van zes grondslagen. Dit betreft de reikwijdte van de wet, de regels voor het vaststellen van risicoprofielen en de regels voor het opnemen en beoordelen van gebouwen inclusief het bepalen van de benodigde versterkingsmaatregelen. Daarnaast richt de regelgeving zich op het opstellen van de programma's van aanpak door de gemeenten en de regels over de aanspraak van de eigenaar op de kosten van de uitvoering van de versterkingsmaatregelen. Deze amvb stelt tevens regels over de maximale hoogte van de overlastvergoeding ten behoeve van immateriële schade in verband met de schadeafhandeling.

2. Wie zijn betrokken?

Deze amvb richt zich primair op de eigenaren en gebruikers (waaronder bewoners) van de gebouwen in Groningen, die op basis van de regels uit deze amvb (mogelijk) niet aan de veiligheidsnorm voldoen. Deze gebouwen maken deel uit van de versterkingsoperatie. Daarnaast raakt de amvb de rol van gemeenten; zij stellen lokale programma's van aanpak op. Het programma van aanpak bevat de planning en prioritering waarbinnen de Nationaal Coördinator Groningen de versterking uitvoert. Deze uitvoeringsorganisatie (de Nationaal Coördinator Groningen – NCG) is het centrale aanspreekpunt voor alle eigenaren en bewoners van gebouwen die in de versterkingsoperatie zitten.

De amvb stelt tevens regels over het advies van de Inspecteur-Generaal der Mijnen over het ontwerp-programma van aanpak van de gemeenten.

3. Wat is het probleem?

Tot eind 2018 lag de verantwoordelijkheid voor de versterking bij de NAM. Het oppakken van de versterkingsoperatie verliep echter niet goed, terwijl het van groot publiek belang is om de gebouwen in Groningen, die niet aan de veiligheidsnorm voldoen, snel te versterken. Daarom heeft het kabinet besloten om gehoor te geven aan de breed gedragen wens om de operatie ter versterking van de gebouwen publiek te maken. Dit publieke traject staat beschreven in het wetsvoorstel. Voorliggende amvb vult een aantal bepalingen nader in, waaronder de veiligheidskaders die van belang zijn in de versterkingsoperatie.

4. Wat is het doel?

Het doel van deze amvb is – samen met het wetsvoorstel ter uitvoering waarvan het dient – het bereiken van veiligheid voor de Groningers met behulp van een publiek versterkingstraject.

5. Wat rechtvaardigt de overheidsinterventie?

Voor de versterkingsoperatie neemt het kabinet de Meijdam-norm als uitgangspunt. Die norm beschrijft de maximaal aanvaardbare kans op overlijden bij een aardbeving als gevolg van instorting van een gebouw, of afbrokkeling van onderdelen daarvan. Deze norm wordt in Nederland ook gehanteerd als maximaal aanvaardbare kans om te overlijden aan natuurrampen zoals overstromingen en windhozen. Het is van groot publiek belang om de gebouwen in Groningen die niet aan de veiligheidsnorm voldoen, snel te versterken. Dit is niet alleen in het directe belang van de eigenaar/bewoner maar geldt ook voor derden, bijvoorbeeld ten aanzien van de nabijgelegen gebouwen. Het belang van de veiligheid van de inwoners van Groningen maakt overheidsinterventie noodzakelijk. Met de publieke versterkingsaanpak krijgen eigenaren ook laagdrempelige rechtsbescherming. Deze amvb geeft samen met het wetsvoorstel verdere uitwerking aan deze noodzaak tot overheidsinterventie.

6. Wat is het beste instrument?

Omdat de publieke versterkingsoperatie een ingrijpend en complex proces is waarin het vaststellen van risicoprofielen en het gebruik van bepaalde beoordelingsmethoden instrumenteel zijn voor de uitvoering van de operatie en daarmee voor de veiligheid, dient dit helder in regelgeving te zijn vastgelegd. Deze amvb geeft nadere uitwerking aan de publieke versterkingsoperatie die in de wet staat beschreven.

In deze amvb is het proces van de versterkingsoperatie verder uitgewerkt. Er zijn regels gesteld over het vaststellen van risicoprofielen, over de wijze waarop wordt vastgesteld of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet en over de wijze waarop de NCG bepaalt welke maatregelen nodig zijn om een gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen. Verder stelt deze amvb regels over het programma van aanpak en over de aanspraak van de eigenaar op vergoeding van de kosten voor de uitvoering van versterkingsmaatregelen. In navolging van het in publieke handen nemen van de versterking bij wet wordt dit proces, middels deze amvb, door de minister van Economische Zaken en Klimaat en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verder uitgewerkt in lagere regelgeving.

7. Wat zijn de (neven)gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Burgers/bedrijven:

Deze amvb legt vast welke gebouwen wel en niet onderdeel uitmaken van de versterkingsaanpak zoals deze is vormgegeven in het wetsvoorstel. Voor gebouwen of bedrijven die van de reikwijdte van de wet zijn uitgezonderd en die niet aan de veiligheidsnorm voldoen, wordt de versterking via andere afspraken of regelgeving geregeld. Dit vanwege de specifieke aspecten van die gebouwen of omdat de versterking in die gevallen reeds ver gevorderd is. Daarnaast bepaalt deze amvb met welke methode wordt bepaald of een gebouw in het versterkingstraject wordt opgenomen, en met welke methode de NCG vervolgens beoordeelt of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet, en zo niet, welke maatregelen daartoe moeten worden genomen. Tevens geeft deze amvb aan op welke manier een eigenaar een opname tot verzoek van zijn gebouw kan indienen. Ook specificeert de amvb waaruit de aanspraak van de eigenaar op de kosten van de uitvoering van de versterkingsmaatregelen kan bestaan, biedt het een grondslag voor verdere regelgeving omtrent deze aanspraak en stelt het regels over de mogelijkheid tot versterking in eigen beheer.

Overheid:

In de wet zijn de verschillende rollen van de betrokken partijen reeds geschetst. Deze amvb werkt een aantal nadere regels voor de invulling van die rollen uit. Zo stelt de amvb regels bij het opstellen van het gemeentelijke programma van aanpak.